

Saarnamies

Teksti **Kalle Kinnunen**, Cannes

Al Gore on noussut USA:n uusvihreän liikkeen keulakuvaksi. Epämiellyttävä totuus -dokumentti on entisen varapresidentin näyttävä paluu parrasvaloihin.

Ensimmäinen kysymys on kaikista ilmeisin, ja vastaus tulee kuin automaattista.

”Minulla ei ole minkäänlaisia suunnitelmia ryhtyä uudelleen presidenttiehdokkaaksi”, Al Gore sanoo kahdeksan toimittajan ryhmälle.

”Olen löytänyt toisenlaisen tavan palvel-

la. Haluan muuttaa amerikkalaisten ja koko maailman mielen ilmastokriisistä.”

Bill Clintonin kausien varapresidentti Gore saapui toukokuussa Cannesin elokuvafestivaaleille, koska hänestä on tullut eräänlainen elokuvatähti. Ilmastonmuutoksesta varoittava dokumentti *Epämiellyttävä totuus* on Goren luento hänelle tärkeästä aiheesta.

Haastattelut jaetaan kuin kyseessä olisi

mikä tahansa huippuluokan tähti. Ainoana erona ovat tavallistakin tarkemmat turvajärjestelyt: haastattelupaikkaa, Hilton-hotellin sviittiä vartioi kaksi turvamiestä.

Kahden tunnin palopuhe

Vuonna 2000 Gore hävisi hiuksenhienosti presidentinvaalit **George W. Bushille** ja vetäytyi puoluepolitiikasta.

■ **Epämiellyttävä totuus -elokuvassa Al Gore pitää ammattipoliitikon sujuvuudella esitelmän ilmastonmuutoksesta.**

”Olen kuiville päässyt poliitikko”, hän itse määrittelee vitsikkäästi.

Pian Gore kuitenkin aloitti uuden kampanjan. Hän oli kiinnostunut ilmastonmuutoksesta opiskeluaikoinaan 1970-luvulla, jo 1990-luvun alussa hän oli pitänyt luentoja ja diaesitystä aiheesta. Gore laajensi esitystään ja ryhtyi pitämään sitä myös Yhdysvaltain ulkopuolella.

Luento on kaksituntinen palopuhe siitä, kuinka ilmaston lämpeneminen uhkaa koko ihmiskunnan tulevaisuutta. Kuvat luonnonkatastrofeista, sulavista jäätiköistä ja merenpinnan kohoamisen seurauksista pysäyttävät. Tiedettä on mukana kansantajuisesti.

Amerikkalaiseen tyyliin kyseessä on ennen kaikkea hyvä ja mahtipontinenkin show. Karismaattinen Gore pakottaa kuuntelemaan rauhallisen jämäkällä puhetyylillään. Hän lainaa muun muassa **Winston Churchillin** toisen maailmansodan kynnyksellä pitämää puhetta.

”Olin näyttänyt diaesityksen Los Angelesissa jo muutamia kertoja, kun yksi tuottajista tuli ehdottamaan elokuvan tekoa. Suhtauduin hankkeeseen aluksi epäillen, mutta lopulta suostuin. Olen nyt ratkaisustani onnellinen, sillä minun ei enää tarvitse olla läsnä aina, kun esitys pidetään”, Gore naurattaa toimittajia.

Luontoäiti puhuu

Epämiellyttävä totuus -elokuva on Goren luento studioyleisön edessä kuvattuna. Samalla se on henkilökokuva, jossa Gore kertoo elämästään, poliittisesta urastaan ja hie-man yksityisasiostaankin. Luennoitsijan tausta ja suhde USA:n nykyiseen hallintoon on väistämättä osa esitystä. Heti elokuvan alussa hän esittelee itsensä: ”Olen Al Gore, ja olin ennen Yhdysvaltojen seuraava presidentti.”

Viime vuosien tapahtumat ovat tehneet Epämiellyttävästä totuudesta erittäin ajan-kohtaisen tuntuisen. Tuoreet ja tutut kuvat luonnonkatastrofeista järkyttävät.

”Keskustelussa on uusi osallistuja, hyvin voimakas ääni. Hänen nimensä on luontoäiti”, Gore julistaa kuin pitäisi puhetta.

”Hurrikaani Katrina vakuutti miljoonat ihmiset suhtautumaan eri tavalla tiedemiesten jo pitkään antamiin varoituksiin, että hurrikaaneista tulee vahvempia. Euroopan tulvat ovat vakuuttaneet miljoonat siitä, että ennustukset käyvät toteen. Lämpenemiseen liittyvät sääkatastrofit ja ekologiset tragediat tapahtuvat parhaillaan.”

”Minulla on viesti maailman ihmisille. Planeetan elinkelpoisuus on uhattuna.”

”Kun ihmiset kuulevat luontoäidin puhuvan ja näkevät muutosten olevan totta, he alkavat ajatella eri tavalla. Kyseessä ei enää ole tieteellinen teoria, vaan todellisuus.”

Puhdas puoluepolitiikasta

Epämiellyttävä totuus tuskin tuntuisi liioittelevalta tuomiopäivän julistukselta, vaikka Katrinaa tai tulvia ei olisi koskaan tapahtunutkaan.

Gore varoo syulistämistä, se ei ole hyväksi, kun sanoma pitää saada perille. Luento neuvoo kuulijoita eli kuluttajia, eikä koskaan käske heitä.

”Meillä ei ole koskaan aikaisemmin ollut tällaisia keinoja aiheuttaa vahinkoa. Sadassa vuodessa ihmisten määrä on nelinkertaistunut ja teknologia kehittynyt valtavasti. Määrä, voima ja ’ei huolta huomisesta’ -ajattelutapa ovat johtaneet tähän tilanteeseen”, Gore tiivistää.

”Ja yhdistettynä ne kolme asiaa ovat myrkyä, joka aiheuttaa nykyisen sivilisaation ja planeetan ekosysteemin törmäyksen. Sen estämiseksi meidän pitäisi hillitä väestönkasvua, panostaa uusiutuviin energianlähteisiin ja mikä tärkeintä, muuttaa ajattelumme niin, että otamme huomioon tekojemme seuraukset.”

Elokuvassa ei ole puoluepolitiikkaa, mutta haastattelussa Gore suostuu puhumaan siitä varovaisesti.

”En usko, että USA:n nykyinen hallinto muuttaa mielensä ilmastonmuutoksen

uhasta. Voi tosin olla, että heidän on pakko.”

Demokraattienkaan saavutukset ympäristökysymyksissä eivät välttämättä ole juhlimisen arvoisia. Kysymys menetetyistä mahdollisuuksista kirjoittaa ympäriryöry vastauksen.

”En usko, että yrityksen tai intohimon puute johti siihen, että emme onnistuneet saamaan enempää aikaan”, Gore muotoilee.

”Mutta kongressienemmistön menettäminen republikaaneille 1994 rajoitti kykymme ajaa asioita.

USA oli pitkälti Kioton sopimuksen takana. Menin itse Kiotoon ja autoin sopimuksen muotoilussa ja neuvotteluissa. Mutta kun palasin senaattiin, saimme vain yhden senaattorin sadasta tukemaan sopimusta.”

Viikkoa myöhemmin Gore nimittää *The Guardian* -lehden haastattelussa Bushin hallitusta ”äärioikeistolaiseksi luopiojoukoksi”.

Gorella on viesti

Jotkut ovat säikähtäneet Epämiellyttävän totuuden saamaa huomiota.

Nettiin ilmestyi Gorea pilkkaava kömpelö video, jota väitettiin harrastelijan tekemäksi. Tarkemmissa tutkimuksissa paljastui, että sen takana olikin republikaanien PR-yhtiö.

Yhdysvalloissa on esitetty televisiomainoksia, joissa kerrotaan, että jäätiköt eivät sittenkään sulaa ja annetaan ymmärtää, että hiilidioksidipäästöt ovat edistyksen merkki.

Mainosten hämmentävä iskulause kuuluu ”hiilidioksidit: he kutsuvat sitä saasteeksi, me kutsumme sitä elämäksi”.

Mutta mikä Gorea oikein ajaa? Elokuvasta huolimatta hänen kampanjansa ei ole mikään rahasampo.

”Minulla on viesti maailman ihmisille. Planeetan elinkelpoisuus on uhattuna. Tuon lauseen lausuminenkin tuntuu kummalliselta, koska se on haaste meidän moraalillemme ja ymmärryksellemme. Mutta se on totuus, ja se on epämiellyttävä totuus”, Gore runoilee.

”Oletteko nähneet elokuvan *Tulivaiunut?*” hän kysyy toimittajilta, kunnan tarinankertojan tyyliin, ei pelkästään retorisesti. Useimmat ovat.

”Siinä yksi juoksijoista sanoo: ’Kun juoksen, tunnen Jumalan ilon sisälläni.’ No, minä sanoisin sen eri tavalla. Tunnen voimistuvani, kun teen parhaani tämän viestin levittämiseksi”, Gore sanoo. **SK**

Al Gore vieraillee Helsingissä 5.9. Epämiellyttävä totuus -elokuvan Suomen-ensi-ilta 15.9.